

Starptautiska konference
INFORMĀCIJA, REVOLŪCIJA, REAKCIJA: 1905–2005

2005.gada 23.-25. novembrī Rīgā (Latvija)

Programma

„1905: revolūcijas simtgadei veltīta iespieddarbu, fotogrāfiju un arhivāliju izstāde”

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā, Pils laukumā 3 (rīkotāji: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Latvijas Nacionālā bibliotēka; projekta vadītāja *Ināra Klekere*, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa).

Izstāde **„Drāma? Tragēdija? Atmoda?: 1905.gads literatūrā”** Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, K.Barona ielā 14 (projekta autore: *Anda Lamaša* un *Velta Knikste*, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Sabiedrisko attiecību nodaļa).

Atklāšana: 23.novembrī plkst. 16.00.

Izstāde **„1905.-1907.gada revolūcijas reminiscences Latvijā: bibliogrāfija un historiogrāfija”** Rīgas Latviešu biedrībā, Merķeļa ielā 13 (projekta autore *Māra Izvestnija*, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas nodaļa).

23.novembris

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā (Pils laukumā 3)

**IEVADSESIJA: 20. GADSIMTA SĀKUMA DOKUMENTI LATVIJAS „ATMIŅAS
INSTITŪCIJU” KRĀJUMOS**

- 11.00–12.30 **Muzeju, bibliotēku un arhīvu darbinieku saruna par dokumentu saglabāšanas, publicēšanas un eksponēšanas pieredzi**
Ināra Klekere, Rudīte Kalniņa, Andris Vilks, Latvijas Nacionālā bibliotēka
Pēteris Korsaks, Latvijas Fotogrāfijas muzejs
Aija Jansone, Sarmīte Gaismiņa, Arnis Rādiņš, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
Inta Rudzīte, Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcija
Valda Pētersone, Latvijas Valsts vēstures arhīvs
- 12.30–13.00 Kafijas pārtraukums
- 13.00–14.00 **Izstādes „1905” apskate (vada *Aija Jansone*)**

24.novembris
Rīgas Latviešu biedrībā (Merķeļa ielā 13)

KONFERENCES ATKLĀŠANA

- 10.00–10.20 *Vaira Vīķe-Freiberga*, Latvijas Valsts prezidente
Andris Vilks, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors
- 10.20–10.40 **Ceļā uz nacionālu valsti**
Gvido Straube, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte
- 10.40–11.00 **1905.gada revolūcija Latvijā un piektais bauslis**
Imants Lancmanis, Rundāles Pils muzejs (Bauskas raj.)
- 1. SESIJA: REVOLŪCIJA: VĒSTURISKS, FILOZOFISKS, TEOLOĢISKS
SKATĪJUMS**
Vada: *Andris Vilks* un *Imants Lancmanis*
- 11.00–11.15 **Revolūcija, reakcija un vardarbība filozofiskā skatījumā**
Raivis Bičevskis, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte
- 11.15–11.30 **1905.gada revolūcija: vēsturiski teoloģiskas refleksijas**
Valdis Tēraudkalns, Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultāte
- 11.30–11.45 **Latviešu mazgruntnieki Piektajā gadā**
Jānis Krieviņš, Eduarda Veidenbauma memoriālais muzejs „Kalāči”
(Cēsu raj.)
- 11.45–12.00 **Ebreji 1905.gada revolūcijā Latvijā**
Margēris Vestermanis, muzejs „Ebreji Latvijā” (Rīga)
- 12.00–12.30 **Diskusija „Garais ceļš uz pilsoniskajām brīvībām”**
Vada: *Ināra Klekere* un *Margēris Vestermanis*
- 12.30–13.30 Pusdienu pārtraukums

**2. SESIJA: REVOLŪCIJA UN INFORMĀCIJA: PRESE, GRĀMATNIECĪBA,
BIBLIOTĒKAS**

Vada: *Jana Dreimane* un *Viesturs Zanders*

13.30–13.45 **Politiskās publikācijas Igaunijā 1905.-1907.gada revolūcijas laikā /**
Political Publications in Estonia during the Revolution of 1905-1907
Aile Meldre (Aile Möldre), Tallinas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte
(Igaunija)

13.45–14.00 **Rīgas Latviešu biedrība Piektā gada pretmetos**
Viesturs Zanders, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte

14.00–14.15 **1905.-1907.gada revolucionāru cietuma burtnīcas**
Lilija Limane, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu
nodaļa

14.15–14.30 **Bibliotēku problemātika latviešu periodikā (1900-1906)**
Jana Dreimane, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības
institūts

14.30–14.45 **Dobeles apkārtnes mācītājmuižu bibliotēku un arhīvu liktenis**
1905.gada revolūcijā: Augusta Bīlenšteina liecība Dobeles evaņģēliski
luteriskās baznīcas grāmatā
Aina Štrāle, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības institūts

14.45–15.00 **Latvijas tautskolotāji 1905.gada revolūcijā**
Baiba Kaļķe, Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte

15.00–15.30 Kafijas pārtraukums

3. SESIJA: REVOLŪCIJA UN KULTŪRA

Vada: *Ināra Klekere* un *Aina Štrāle*

15.30–15.45 **Brīvības koncepts un paradigmas nomaiņa 19.gadsimta pirmās puses**
dzejas publikācijās
Ināra Klekere, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu
nodaļa

15.45–16.00 **1905.gada revolūcija Baltijas vācu literatūrā**
Māra Grudule, Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultāte

16.00–16.15 **Brīve, brīve, kas tā brīve?: personība pārmaiņu virpuļos (Andrievs**
Niedra, Miķelis Valters, Fricis Roziņš)
Lauris Romislovs, Rīgas Centrālā bibliotēka

- 16.15–16.30 **Krievijas revolūcija un igauņu grāmatu kultūra /**
Russian revolution and Estonian bookculture
Pireta Lotmane (Piret Lotman), Igaunijas Nacionālā bibliotēka
- 16.30–16.45 **1905.gada revolūcijas vēsmas teātrī**
Viktors Hausmanis, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts
- 16.45–17.00 **Latviešu tēlotāja māksla 20.gadsimta sākumā**
Ojārs Spārītis, Latvijas Mākslas akadēmija
- 17.00–17.15 **20.gadsimta sākuma arhitektūra: Rīga stalažās**
Jānis Krastiņš, Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte
- 17.15–17.30 **Indivīda emancipācija 20.gadsimta sākuma latviešu muzikālās jaunrades spoguļi**
Arnolds Klotiņš, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts
- 17.30–18.00 **No Jēkaba Dubura repertuāra: Alfrēda Kalniņa un Jāzepa Vītola dziesmas ar Raiņa un Aspazijas vārdiem**
Izpilda Latvijas Nacionālās operas soliste *Antra Bigača*, pie klavierēm *Ventis Zilberts*
- 18.00–18.40 **Dokumentālā filma „Cerība”** (1988.gads; scenārija autori *N.Gills, A.Redovičs*, režisors *A.Feldmanis*, operatori *A.Feldmanis, A.Reinholds*, komponiste *S.Silava*)
No Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīva
- 19.00 **SAVIESĪGS VAKARS PIEKTĀ GADA NOSKAŅĀS**

25.novembris

Rīgas Latviešu biedrībā (Merķeļa ielā 13)

- 4. SESIJA: 1905. GADS LATVIJAS NOVADOS**
Vada: *Anna Mauliņa un Tālis Pumpuriņš*
- 10.00–10.15 **Cēsu grāmatnieki 1905.gada revolūcijā**
Dace Cepurīte, Cēsu Vēstures un mākslas muzejs
- 10.15–10.30 **Terora lielmeistars – Alberts Traubergs no Cēsīm**
Tālis Pumpuriņš, Cēsu Vēstures un mākslas muzejs
- 10.30–10.45 **1905.gads Lazdonas draudzē**
Indulis Zvirgzdiņš, Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejs

- 10.45–11.00 **1905.gads Dvinskā: notikumi un cilvēki**
Ludmila Žilvinska, Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs
- 11.00–11.15 **1905.gada revolūcija Preiļu novadā: norises un avoti**
Natālija Pīzele, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs
- 11.15–11.30 **1905.gada revolūcija Valmieras apriņķī**
Jurģis Krīgers, Valmieras Novadpētniecības muzejs
- 11.30–11.45 **Neretas pagasts 1905.-1907.gada notikumu virpuļos**
Ilze Līduma, Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs „Riekstiņi” (Aizkraukles raj.)
- 11.45–12.15 **Diskusija „Nav augsta tā ideja, kas nepazīst cilvēka želuma”**
- 12.15–12.45 Kafijas pārtraukums

5. SESIJA: REVOLŪCIJAS PĒTNIECĪBAS AVOTI UN HISTORIOGRĀFIJA
Vada: *Dainis Pozīņš* un *Ēriks Jēkabsons*

- 12.45–13.00 **Latvijas Kara muzeja materiāli par kaujinieku grupu darbību Rīgā 1905.-1907.gadā**
Dainis Pozīņš, Latvijas Kara muzejs
- 13.00–13.15 **1905.gada revolūcijas kaujinieki**
Līga Lapa, Latvijas Universitātes Latvijas Vēstures institūts
- 13.15–13.30 **Materiāli par 1905.-1907.gada revolūciju Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā**
Anita Meinarte, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
- 13.30–13.45 **1905.-1907.gada revolūcijas dokumenti Latvijas Valsts vēstures arhīvā**
Ēriks Jēkabsons, Latvijas Valsts vēstures arhīvs

KONFERENCES NOSLĒGUMS

- 13.45–14.00 **Un atkal Piektais gads: bibliotēka / informācija un (r)evolūcija**
Dagmāra Beitnere, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts